

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

7 De pactis, quae in deposito possunt aut solent interuenire.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

De Pactis, quæ in Deposito possunt, aut solent intervenire.

CAVIT VII.

PRI MUM quæritur, Ex qua culpa teneatur is, qui depositum suscepit? Respondeo, eum teneatur ex dolo, & lata culpa in Deposito, quod (ut plerumque fit) est gratia illius, qui rem deponit. *l. i. ff. de Act. & oblig. & l. i. C. Depositi.* Idque ratione naturali consentaneum est, quia est gratuitum officium. Obijcietur id, quod habetur *in l. Si ut certo. §. Nunc videndum est. ff. Commodati.* ubi statuitur, in deposito dolum esse præstandum. Idem traditur, *in l. i. §. Quoniam autem delicti. & l. sine dolo malo. ff. Depositi. & in l. Contractus. ff. de Reg. iur. & Inst. Quibus mo. re contrab. obligat. §. Præerea:* quibus in locis solum fit mentio de dolo, non de culpa. Respondeo, aperte constitutum esse *in l. i. ff. de Action. & oblig.* in deposito dolum, & latam culpam præstari debere. Idem habetur *in l. i. C. Depositi.* Nec contrarium feges supra citate continent, dicentes, in deposito dolum esse præstandum: quia in iure Civili lata culpa appellatione doli comprehenditur, & dolo æquiparatur. *l. Quod Nerita. ff. de positi. & l. Adversus. ff. Si mensor falsum motum dixerit.* Ergo leges, quæ dicunt dolum esse præstandum, nihil aliud significant, nisi in deposito non teneri aliquem ex leuissima, vel leui culpa.

Secundo quæritur, An aliquando, qui depositum recipit, ex leui etiam culpa obligetur? Respondeo, eum obligari tribus in casibus. Primum quando mercedem ob custodiam depositi accipit: tunc enim est contractus ad vniuersum commodum. *cap. Bona fides, de Deposito: & l. i. §. V. §. Item. & §. Si quis seruum. ff. Depositi.*

Secundo, quando pactum est, ut ex leui etiam culpa teneretur, *cap. Bona fides, proximè allato, & l. i. §. Sapè. ff. Depositi:* nam contractus ex conventionione legem accipiunt. *cap. Contractus, de Reg. iur. in 6. & l. i. §. Si conveniat. ff. Depositi.*

Tertio, quando is, qui depositum suscepit, seipsum obtulit. *cap. Bona fides, de Deposito, & l. i. §. Sapè. ff. Depositi, & Glossa ibidem;* & ratio id naturalis evincit, quia ipse vltro suam fidem, curam, & diligentiam ad custodiendam rem depositam obtulit, qui nisi obtulisset se, is qui deposuit, alium perquisisset.

Tertio quæritur, An aliquando ex culpa leuissima teneatur, qui depositum suscepit? Respondeo, tribus in casibus teneri. Primo, quando mora in restituendo deposito culpam præcessit. *Glossa in l. i. ff. Depositi, & Glossa in cap. Bona fides, de Deposito.* Secundo, quando dolum in custodiendo deposito commisit, & sequuta est deinde culpa leuissima. *Glossa in cap. Bona fides, paulo ante nominata, & l. i. §. Sapè. ff. Depositi.* Tertio, quando actum est, ut ex leuissima culpa teneretur. *cap. Bona fides, de Deposito, & l. i. §. Sapè. ff. Depositi, & Glossa in utroque loco.*

Quarto quæritur, An aliquando ob casum fortuitum teneatur? Respondeo, ex depositi quidem natura minimè teneri, ex accidenti tamen in quadruplici euentu. Primo, si ab initio pactum fuit, ut ex casu fortuito teneretur. Secundo, si mora casum præcessit. Tertio, si dolum casus est consequutus. Quarto, si lata culpa casum antecessit. *Glossa in cap. Bona fides, de Deposito, & Glossa in l. i. §. Sapè. ff. Depositi.*

Quinto quæritur, An valeat pactum, ut ex dolo non teneatur, qui depositum suscepit? Respondeo, minimè quia est contra bonam fidem, & bonos mores. *l. i. §. Illud non est probandum. ff. Depositi. l. Contractus. ff. de Reg. iur. & l. Si vnus. §. illud. ff. de Pactis.*

Sexto quæritur, An mutet naturam depositi pactum, ut post obitum eius, qui depositum commisit, vel, ut post certum aliquod tempus constitutum reddatur depositum?

Cautam dubitandi affert, quia is qui rem deposuit, potest, quando voluerit, eam repetere, ergo videtur cum depositi natura pugnare, ut post certum aliquod tempus restitatur. Respondeo, pactum esse præter, non contra naturam depositi: *ut colligitur ex l. i. §. Si deposuero apud te. ff. Depositi.* Quo in loco redditur etiam ratio: quia nihil obstante huiusmodi pacto, potest, qui rem deposuit, voluntate mutata, eam repetere ante tempus constitutum. Idem iuris est, si apud te deposuero, ut post mortem meam reddatur. *l. i. §. iam allegatis.*

Septimo quæritur, An mutet substantiam depositi libera facultas data ad vitandum deposito pecuniario, siue alia re qualibet deposita, quæ in pondere, vel mensura consistit. Verbi gratia, Depono apud te pecunias, & concedo, ut vitas. Quæritur, an eo ipso depositum transeat in mutuum? Dux fuerunt inter veteres Iurisperitos, & sunt modo inter Iuniores, sententiae: vna asserentium depositum in mutuum transire, etiam ante usum eius. Ita senserunt olim Nerus, Proculus, & Marcellus, insuper Iurisperdentiae consulti. *l. Certi conditio. §. Depositi. ff. de Rebus creditis.* Vlpianus *in l. Quod si ab initio. ff. eodem titulo:* nec aliter Romanus, Francus, Ripa sensere, quos citat, & sequitur Nanarrus *in Manuali cap. 17. num. 130,* quorum ratio hæc est: quia is, qui depositum suscepit, habet tunc rei depositæ dominium, & proprietatem, possessionem, & usum. Deinde, quia suo periculo suscipit datam pecuniam. Præterea, quia tunc de fortuito casu tenetur. Non debet itidem restituere rem eandem in substantia, & specie: factus est enim si restituat aliam eiusdem generis, & functionis. Atqui omnia hæc ad mutuum pertinent, & cum deposito pugnant.

Altera sententia negat naturam depositi mutari, sed liberam talem facultatem datam ei, qui depositum suscepit, ut eo vitaret, excedere terminos notissimos, & modos depositi. *Id probant ex l. Si saeculum, & ex l. Die sponsaliorum. §. Qui pecuniam. ff. Depositi.* Deinde *in l. Lucius Titus, & in l. Publica. §. i. ad finem. ff. Depositi:* solum habetur, talem facultatem excedere & deponi terminos, & modos, ergo ea facultas est præter, non contra naturam depositi. Accedit, quod is, qui deposuit, potest à voluntate recedere, datam facultatem reuocare, & rem depositam repetere. Verum, qui mutuum dat, nequit ante tempus, & ante usum rei repetere. Quare videtur in eiusmodi deposito repetiri id, quod est depositi proprium: ut, videlicet, qui deposuit, possit repetere quodcumque voluerit, & nihilominus aliquid, quod est proprium mutui, in eo continetur, nimirum, ut possit, qui depositum suscepit, illo vi. Et cum pecunia deposita vsu ipso consumatur, & pereat, videtur transire in dominium eius, qui eam suscepit, *ut colligitur ex l. In nauis. ff. Locati.*

Octavo quæritur, An qui depositum recipit, possit vi eo, etiam quando nulla est ei expresse data facultas vitandi? Respondeo in tribus casibus posse. Primo quando deposita est pecunia numerata, & non obsignata, nec in sacculo inclusa, nec is, qui deposuit, ei interdixit usum. *l. Si saeculum. ff. Depositi.* Secundo, quando res deposita, est ex numero eorum rerum, quæ in pondere, vel mensura consistunt, quæque in eodem genere functionem recipiunt: nec qui deposuit, usum prohibet. *l. In nauis. ff. Locati.* Tertio, quando is, qui depositum suscepit, credit bona fide, Dominium rei ratum habiturum usum eius, aut quando depositum est gratia eius, qui illud suscepit. Exemplum fit: Deposuit quis veltum apud me, quæ nisi aliquando ea vitaret, abiret, quod mali ne eueniat, possum ea in usum adhibere. Pari ratione, deposuisti apud me libros, quibus in vsu fuero, haud dubie illi obisti puluere, lædentur, & aliquod detrimentum accipient. Ita etiam vitor equo deposito, ne in stabulo diu detentus langueat. Alioqui actio futuri datur in eum, qui re deposita vitat, inuito Domino.

Nono quæritur, An aliquando rei depositæ dominium transeat ad eum, qui depositum suscepit? Respondeo, *in l. Licet. vers. Rei Deposita. ff. Depositi.* aperte constitutum, ut de-

posita proprietatem apud deponentem manere, sed & possessionem: ergo, si is, qui rem deposuit, retinet proprietatem, retinet quoque dominium cum dominum penes eum sit, penes quem est proprietatem. Dices, Quid ergo in lege dicitur: Penes deponentem possessionem etiam manere, si quidem is, qui depositum etiam suscepit, id tenet? Respondeo, in iure Civili non dicitur, possidere rem, videlicet civiliter, eum, qui non suo, sed alterius nomine rem tenet, ut colonus, inquilinus, fructuarius; et etiam, cuius nomine alius rem detinet, dicitur per illum possidere. Is igitur similiter rem possidet, qui lapsu temporis legitimo potest uti uti, & suam facere. Quare, qui depositum rem, eam civiliter detinet, quamvis is qui depositum suscepit, naturaliter tenet. Aliquando tamen rei deposita dominium transierit ad eum, qui suscepit, ut constat ex l. In nave. ff. Locati. vbi Respondit, vbi sic habetur: [Rem locatarum duo genera esse, ut aut idem redderetur, sicuti cum vestimenta illi non curanda locarentur: aut eiusdem generis, veluti cum argentum ponderatum fabro daretur, ut vasa fierent, aut aurum, aut annuli, ex superiori casu rem Domini manere, ex posteriori, in creditum ire. Idem ius esse in deposito: nam si quis pecuniam numeratam ita deposuisset, ut neque clausam, neque obfignatam traderet, sed adnumeratam, nihil aliud eum debere, apud quem deposita esset, nisi tantumdem pecuniam solvere.] Ita lex. Unde quando eunus rei deposita consistunt in numero, pondere, vel mensura, cuiusmodi sunt pecunia, frumentum, vel vinum, & traduntur numeratae, vel obfignatae, vel clausae in aliquo sacculo, vel vaseculo, necis qui deponit, prohibet usum, transit dominium ad eum, qui accipit, & is eas res suo periculo suscipit, & solum debet tantumdem eiusdem generis reddere. Quando vero numeratae traduntur, aut quando qui deponit, interdicit usum ei, qui suscipit, etiam si tradat eas res obfignatas, vel clausas, dominium manet penes deponentem.

Vndecimo quaeritur, An quando qui suscipit depositum, mercede rem depositam custodit, depositum migret, & transeat in alium contractum? Respondeo, transire in contractum locati, & conducti, ut patet ex l. Si vestimenta, & §. Si quis servum. ff. Depos. quod quidem ratio naturalis ostendit, & docet: quia custos rei deposita locat diligentiam, & operam suam eo ipso, quod mercedem accipit. Nihilominus Bart. consil. 71. vol. 44 sentit non mutari naturam depositi, & probat ex cap. Bona fides, de Deposito: & ratione, quia qui deponit rem, potest quando voluerit eam repetere, mercede tamen custodi soluta. Deinde rei locatae usus ad conductorem transit: sed in tali deposito rei usus minime transfertur ad custodem. Attamen dicitur non potest, quia in huiusmodi deposito sit contractus locati, & conducti: nam in l. 1. §. Si vestimenta, & §. Si quis servum. ff. Depos. habetur: [Si quis depositum mercede ob custodiam suscipit, agi aduersus eum ex conducto, non ex deposito.] Depositum itidem natura sua est gratuitum, non mercenarium officium.

Ad ea vero, quae obijciebantur, Respondeo, ad primum quidem in cap. Bona fides, solum dici, eum, cui depositum commendatur, ex culpa etiam leui obligari, quando ob custodiam depositi, mercedem recipit: sed ibi depositum nomine tantum, non re ipsa appellatur. Ad secundum: Probatur solum eo argumento, in locato, & conducto aliquando contineri pactum expressum, vel implicatum, ut qui rem tradit custodiendam, possit eam reponere quando voluerit, quia non locat rem, sed conducit personam custodis ad rem custodiendam. Atque hinc etiam est, ut quando res alicui datur custodienda, non concedatur ei usus, sed custodia; nihilominus tamen custos suam personam, non rem, locat certa mercede: & qui rem tradit, conducit custodem, non rem.

Quando, & quomodo depositum finiatur, & reddatur.

CAPVT VIII.

PRIMO quaeritur, An quae comitantur, vel consequuntur rem depositam, vel sunt eam ea coniuncta, deposita censentur: ut si depono apud te seruum meum, an etiam vestis serui deposita intelligatur. Respondeo, in l. 1. §. Qua deposita ff. Depos. sic habent: [Quae deposita rebus accedunt, non sunt deposita.] Nihilominus Accursius ibi in Glossa contra legem dicit esse deposita, & dari actionem depositi contra eum, qui suscipit. Falsus est hic Auctor ex alia lege simili: nam in l. Si ut certo, §. usque ff. Commodati, traditur: Si tibi commodati equam, quam pullus comitabatur, etiam pullus intelligitur commodatus, ergo, quae comitantur, inquit, rem depositam, intelliguntur deposita. Sed eerte id iuris non est in deposito, quod in commodato: hoc enim est gratia eius, cui res commodatur, ac proinde, quod rem commodatam comitatur, pro commodato habetur, quia res est utilis, una cum eo, quod ipsam comitatur: at depositum est causa eius, qui deponit, & propterea quae depositum consequuntur, vel comitantur, deposita non censentur. Quare ea, dum extant apud eum, cui res deposita committitur, repetuntur propter rei vendicationem, non actione depositi.

Secundo quaeritur, cuiusnam impensis, & quo in loco sit depositum reddendum. Respondeo, in l. Si in Asia. ff. Depositi. ita decernit: [Si in Asia depositum fuerit, ut non reddatur, videtur id actum, ut non impensis eius id fiat, apud quem depositum, sed eius qui deposuit.] Et §. sequenti subiungitur: [Depositum eo loco restitui debet, in quo sine dolo malo eius est, apud quem depositum est: vbi vero depositum est, nihil interest.] Ita lex. Exempli gratia: Titius vestem depositam a Caio suscepit in Asia, & deinde Romam venit, quo etiam vestem importauit, ut custodiret solum debet reddere Romae vestem, vbi eam tenet. Quod si in Asia eam restitueret cogitur, in Asiam referre debet, non suis, sed Tui impensis. Et utrumque ostenditur ratione naturalis: quia res deposita, fidei alicuius committitur custodienda, ergo ad fidelem depositi custodiam pertinet, ut qui suscepit, si domicilium muret, rem depositam secum deportet. Et hinc etiam fit, ut damnum sustinere non debeat, si eam restitueret compellitur in loco, unde migravit.

Tertio quaeritur, An in Deposito locum habere queat compensatio? Quaestio talis est: An qui depositum suscepit, illum possit sibi retinere, donec illi satisfiat, & soluat debitum, quod illi alioqui deponens debebat? Verbi gratia, debebas mihi decem, deposuisti apud me equum. Quaero iam, an possim retinere equum depositum, donec soluas mihi decem? Respondeo, iure communi, Canonico, & Civili compensationem in deposito minimè locum habere. Id patet ex l. Si quis vel pecunias. C. Depositi, & l. vltima. C. de Compensationibus, & Institut. de Action. §. In bona fidei, & in cap. Bona fides, de Deposito: in quibus locis dicitur esse proprium depositi, ut retineri nequeat loco compensationis, vel deductionis. Compensationem ius vocat, cum aliquid in totum retinetur pro debito: deductionem vero, cum pars retinetur.

Sed cur in deposito solum, non etiam in alijs contractibus fidem seruare necesse est, ne contractus, qui ex bona fide profectus est, ad perditionem trahatur. Respondeo, in cap. Bona fides, de Deposito, & in l. Si quis. C. Depositi, rationem reddi: Ne contractus, videlicet depositi, qui ex bona fide oritur, ad perditionem trahatur. Hoc idem dicitur, quia is, qui rem apud aliquem deponit, fidei eius committit, & tradit, ut, videlicet eam, cura sua, & diligentia custodiat. Unde si rem depositam sibi retineret, qui eam suscepit custodiendam, proprie, & specialiter contra fidem datam facere videretur.